

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет психології
Кафедра філософії, соціології та релігієзнавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурологія

Освітня програма: **Бакалавр**
Спеціальність: **033. Філософія (Будь яка)**
Галузь знань: **033. Філософія(Будь яка)**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “29” 08. 2023 р.

м. Івано-Франківськ
2023 - 2024 н.р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Культурологія
Викладач (-і)	Новосад Марія Гнатівна
Контактний телефон викладача	0951173467
Е-mail викладача	novosadmg@ukr.net
Формат дисципліни	вибірковий
Обсяг дисципліни	60
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Культурологія - навчальна дисципліна в системі гуманітарної освіти студентів вищих навчальних закладів. Розробка стратегії діяльності в будь-якій сфері повинна базуватися на інтегративному, гуманітарно-орієнтованому знанні. Саме культурологія як наука і навчальна дисципліна є методологічною базою такого знання. Вона надає цілісне, принципово нове бачення взаємовідносин людини зі світом, сприяє формуванню у студентів уявлень про загальнолюдські цінності та національні пріоритети, моделюванню їх поведінки в умовах сучасної глобалізації інформаційного простору. Культурологія є системою знань про сутність, закономірності існування та розвитку культури. Культурологічна освіта майбутнього фахівця покликана забезпечити досягнення ним насамперед культурного мислення, що утворюється співвіднесенням людини із соціальним і природним середовищем у межах певної національної або історичної системи культурних координат. Сучасні студенти історики, політологи, мають бути готові здійснювати професійну діяльність у полікультурному світі й розкривати множинність культурних систем, формувати досвід культуротворчої діяльності, спрямованої на визначення соціально-функціональної ролі майбутнього фахівця та способів його входження в соціальну практику, пошуків культурно-детермінованих шляхів вирішення особистісних і професійних проблем. Культурологія не увійшла до обов'язкових навчальних дисциплін державного освітнього стандарту, проте окремі спеціальності мають вибірккову можливість для вивчення даної дисципліни «Культурологія».</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p><i>Мета</i> викладання дисципліни «Культурологія» вбачається у тому, щоб сформувати систему теоретичних знань про основні особливості розвитку матеріальних і духовних цінностей культури, закономірності розвитку культури як специфічного, унікального феномена людства, що сприяє формуванню світогляду особистості та вмінню застосувати знання, навички, традиції, обряди і художні цінності в сучасному культурологічному процесі України.</p> <p><i>Завдання</i> курсу «Культурологія» - оволодіння основними термінами і поняттями культурології на рівні відтворення, тлумачення та використання у повсякденному житті; вивчення культури в розвитку, в єдності та суперечності різних процесів і тенденцій, засвоєння сутності та цінностей основних здобутків культури, її суттєвих рис; розгляд української культури в контексті її історичного розвитку та досягнень світової і європейської культур; формування вмінь і навичок застосування знань з культурології для визначення лінії власної поведінки в умовах розмаїття культур.</p> <p><i>Ціль</i> курсу «Культурологія» визначити основні концептуальні парадигми культурології; історичний, філософський і мистецький чинники культурного процесу; етапи та закономірності розвитку культури; процес створення, поширення та засвоєння цінностей культури; досягнення в різних галузях духовної та художньої культури</p>	

4. Результати навчання (компетентності)

Студенти повинні *знати*:

- загальні проблеми культурології та її місце в розвитку суспільства; типи і форми культур, основні культурно-історичні центри і регіони, закономірності їх еволюції та функціонування; особливості розвитку культури України в контексті світової (зокрема, європейської) культури;

- пояснити феномен культури, її роль у людському житті; способи набуття, збереження і передавання соціального досвіду, базисних культурних цінностей;

- досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; вести діалог як спосіб виявлення свого розуміння культурних здобутків різних регіонів, народів і націй та визначити лінію власної поведінки в умовах розмаїття культур;

- володіти розвиненою культурою мислення, вміти чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах; бути здатним самостійно опановувати нові знання, критично осмислювати набутий досвід з позицій останніх досягнень у галузі гуманітарних наук, економіки та соціальної практики.

Цивілізаційні витоки і детермінанти поняття «культура»; особливості розвитку соціокультурних та релігійно-конфесійних процесів в умовах перебування України під владою інших держав; специфіку ідеологічних впливів Заходу та Сходу; багатогранність і багатство здобутків української культури в контексті світової культури. класифікацію основних джерел, які слугують основою для вивчення процесів і явищ у сфері української культури. У процесі вивчення курсу «Культурологія» студенти засвоюють передбачені програмою знання і на цій основі набувають необхідних вмінь і навичок достатньо глибоко аналізувати різноманітні події, процеси і явища зі сфери культурного життя та робити відповідні власні судження і висновки.

Зокрема, студенти повинні *вміти*:

- володіти понятійним та термінологічним апаратом навчальної дисципліни; з'ясувати причинно-наслідкові зв'язки і закономірності культурного розвитку українського суспільства в різні історичні періоди; визначати місце і роль виданих діячів культурного життя України на певному історичному етапі; узагальнювати досягнення українського народу у сфері культури в історичній ретроспективі, виокремлюючи внесок до скарбниці світового мистецтва. пояснити феномен культури, її роль у людському житті; способи набуття, збереження і передавання соціального досвіду, базисних культурних цінностей;

- оцінювати досягнення культури на основі знання історичного контексту їх створення; вести діалог як спосіб виявлення свого розуміння культурних здобутків різних регіонів, народів і націй та визначити лінію власної поведінки в умовах розмаїття культур;

- володіти розвиненою культурою мислення, вміти чітко і логічно висловлювати власні думки в усній і письмовій формах; бути здатним самостійно опановувати нові знання, критично осмислювати набутий досвід з позицій останніх досягнень у галузі гуманітарних наук, економіки та соціальної практики.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	14
семінарські заняття / практичні / лабораторні	16
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
7	ФЛ -41	4	вибірковий

Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
<p>1. Тема. Культурологія як наукова і навчальна дисципліна План. 1.1. Культурологія як наука. 1.2. Предмет та категорії культурології. 1.3. Принципи та функції культурології. 1.4. Місце культурології в системі гуманітарних та природничих наук.</p>	Лекція	<p>Культурологія. Навч посіб. / Упоряд. С. Абрамович та ін. — К., 2007. Культурологія : Навч. посіб./ Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. — К., 2007. Культурологія : Навч посіб. / Чорненький Я. — К., 2004.</p>	2		Згідно розкладу
<p>2. Тема. Художня культура та загальні закономірності становлення української культури. План. 2.1. Зміст поняття «художня культура». 2.2. Поняття «українська культура». 2.3 Фактори, що визначають особливості української культури. 2.4. Основні періоди в розвитку української культури. 2.5. Джерела вивчення культури українського народу.</p>	Лекція	<p>Культурологія / За ред. В. М. Пічі. — Л., 2003. Культурологія : українська та зарубіжна культура / М. М. Закович та ін. — К., 2004.</p>	2		Згідно розкладу
<p>3. Тема. Культура стародавніх цивілізацій. План. 3.1. Періодизація культури Стародавнього</p>	лекція	<p>Культурологія / За ред. І. Тюрменко, О. Горбула. — К., 2004. Культурологія / Є. А. Подольська та ін. — К., 2003. Левчук Л. Історія світової культури. — К., 2004. Лозовий Д. Основи художньої культури. — Х.,</p>	2		Згідно розкладу

<p>Єгипту. 3.2. Міфологія, релігія, культури та обряди у Стародавньому Єгипті. 3.3. Загальна характеристика культури Єгипта та Месопотамії. 3.4. Культури Ассирії, Вавилону та Сирії.</p> <p>4. Тема. Антична культура (Стародавня Греція і Рим). План. 4.1. Специфіка культури Стародавньої Греції. 4.2. Основні риси давньогрецької культури. 4.3. Давньоримська культура.</p> <p>5. Тема. Культура Середньовічної Візантії та Західної Європи. План. 5.1. Середньовічна культура Візантії. 5.2. Середньовічний символізм у культурі Західної Європи V-XV ст. 5.3. Готичне мистецтво Західної Європи XII-XV ст.</p> <p>6. Тема. Культура Європейського Відродження та Просвітництва XIV-XVIII ст. План. 6.1. Гуманізм культури епохи Відродження. 6.2. Реалізм Відродження XIV -</p>	<p>Лекція</p> <p>Лекція</p>	<p>1997.</p> <p>Культурологія /За ред. В. М. Пічі. — Л., 2003. Культурологія /За ред. І. Тюрменко, О. Горбула. — К., 2004. Пальм Н. Д. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2013. – 296 с. 2015. – 274 с.</p> <p>Куманецкий Л. История культуры Древней Греции и Рима. — М., 1990. 2.Чумаченко Б. Вступ до культурології Античності. Стародавня Греція : Навч. Посіб. – К., 2003 Кордон М. В. Українська та зарубіжна культура: Підручник. 3-тє видання. – Київ: Центр учбової літератури, 2010. – 584 с.</p> <p>Галіченко М. В., Поліщук І. Є. Історія української культури: Навчально-методичний посібник. Для</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>Згідно розкладу</p> <p>Згідно розкладу</p>
---	-----------------------------	---	-------------------	---

<p>XVI ст. 6.3. Художня культура епохи Відродження XIV - XVII ст. 6.4. Тенденції розвитку мистецтва в епоху Просвітництва XVIII ст.</p>	Лекція	студентів усіх напрямів підготовки університету. – Херсон, 2014. – 85 с.			
<p>7. Тема. Сучасний культурний процес XX – XXI ст. План. 7.1. Специфіка сучасної західної культури. 7.2. Елітарність та масовість культури XX ст. 7.3. Модернізм як новий світогляд XX ст. 7.4. Основні напрями в сучасному мистецтві.</p>	Лекція	<p>Культурологія :українська та зарубіжна культура /М. М. Закович та ін. — К., 2004. 3.Клапчук С. М., Остафійчук В. Ф. Історія української та зарубіжної культури. — К., 2004. Культурологія :Навч посіб. / Упоряд. С. Абрамович та ін. — К., 2007.</p>	2		Згідно розкладу
<p>Семінарські заняття 1. Тема. Культурологія як наукова і навчальна дисципліна План. 1. Культурологія як наука. 2. Предмет та категорії культурології. 3. Принципи та функції культурології. 4. Місце культурології в системі гуманітарних та природничих наук.</p>		<p>Культурологія : Навч. посіб./ Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К., 2007. Макаров А. Світло українського бароко. — К., 1994.</p>	2	тест №1 100 бал.	Згідно розкладу
<p>2. Тема. Художня культура та загальні закономірності становлення української культури.</p>		<p>Історія культури / О. Гаврюшенко та ін. — К., 2004. Історія світової та</p>	2	Тест №	Згідно

<p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зміст поняття «художня культура». 2. Поняття «українська культура». 3. Фактори, що визначають особливості української культури. 4. Основні періоди в розвитку української культури. 5. Джерела вивчення культури українського народу. 		<p>української культури / В. А. Греченко та ін. — К., 2016.</p> <p>Культурологія :українська та зарубіжна культура / М. М. Закович та ін. — К., 2004.</p> <p>Література [I — 1; 5; 9; 13; 15; II — 12;</p>		<p>2</p> <p>100 бал.</p>	<p>розклад у</p>
<p>3. Тема. Культура стародавніх цивілізацій.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Періодизація культури Стародавнього Єгипту. 2. Міфологія, релігія, культури та обряди у Стародавньому Єгипті. 3. Загальна характеристика культури Месопотамії. 4. Культури Шумеру, вавилону та Ассирії. 		<p>Література [I — 1; 4; 5; 8; 11; 12; 13; II — 8;] [I — 1; 3; 6; 8; 10–12; 1 II — 1; 8;]</p>	<p>2</p>	<p>Тест.№ 3</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розклад у</p>
<p>4. Тема. Антична культура (Стародавній Греція і Рим).</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка культури Стародавньої Греції. 2. Основні риси давньогрецької культури. 3. Давньоримська культура. <p>5. Тема. Культура Середньовічної Візантії та Західної Європи.</p>		<p>Література [I — 1; 4; 5; 8; 12; 15; II — 1; 3; 8; 17; 19;</p>	<p>4</p>	<p>Тест.№ 4</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розклад у</p>

<p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Середньовічна культура Візантії. 2. Середньовічний символізм у культурі Західної Європи V-XV ст. 3. Готичне мистецтво Західної Європи XII-XV ст. <p>6. Тема. Культура Європейського Відродження та Просвітництва XIV–XVIII ст.</p>		<p>Література [I — 1; 4; 5; 8; 11; 12; 13; II — 8; 3; 6; 8; 10–12; 15; II — 1; 8;</p>	<p>2</p>	<p>Тест№ 5</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гуманізм культури епохи Відродження. 2. Реалізм Відродження XIV - XVI ст. 3. Художня культура епохи Відродження XIV - XVII ст. 4.Тенденції розвитку мистецтва в епоху Просвітництва XVIII ст. 		<p>Література [I — 1; 5; 9; 13; 15; 12; 13;</p>	<p>2</p>	<p>Тест№ 6</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>7. Тема. Сучасний культурний процес XX–XXI ст.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка сучасної західної культури. 2. Елітарність та масовість культури XX ст. 3. Модернізм як новий світогляд XX ст. 4. Основні напрями в сучасному мистецтві. 		<p>Культурологія : Навч. посіб./ Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К., 2007.</p>	<p>2</p>	<p>Тест№ 7</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>8.Тема . Культура в умовах нової соціальної реальності.</p> <p>План.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Загострення проблем гуманізму в період 					

<p>повномасштабної окупації України. 2. Формування нової соціокультурної дійсності та її риси. 3. Культура України в діалозі європейської цивілізації.</p> <p>Підсумкове заняття Презентація творчих робіт</p> <p>Залік</p>		<p>Тести</p> <p>2</p> <p>тести</p>	<p>Тест №8</p> <p>100 бал.</p>	<p>Згідно розкладу</p>
<p>6. Система</p> <p>Загальна система оцінювання курсу</p>		<p>оцінювання курсу</p> <p>Всі семінарські заняття система оцінювання в період дистанційної форми навчання вимірюється вагою в 100 балів. Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння дисципліни максимум 50 балів відводиться на роботу на семінарських заняттях; написання контрольної роботи; колоквиум (на знання культурологічних термінів; захист презентацій на обрані студентами теми, самостійна робота (50 балів)</p>		
<p>Вимоги до письмової роботи</p>	<p>Напередодні письмової (контрольної) роботи (подається 5 запитань) студенти отримують заготовки на самостійну роботу – подається глосарій, найважливіші подій, форми, стилі та художні методи. Окремі завдання із пропонує потрапляють студентам під час написання письмової роботи. Крім конкретних питань пропонуються також два розлогіх.</p>			
<p>Семінарські заняття</p>	<p>Плани семінарських занять входять в план лекції і покликані утвердити у студентів конкретні знання з дисципліни, розвивати мислення, формувати навички розробок презентацій з обраних тем, публічних виступів, умінню проводити дискусії на актуальні теми з культурології, щоб досконало володіти основними термінами і займати чітку громадянську позицію</p>			
<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Для допуску до підсумкового контролю (заліку) студент повинен захистити презентацію з обраної теми вага оцінки – 100 балів; пройти тестування з даних тем - вага оцінки 100 балів; за написання контрольної роботи – мінімум 50 балів, а також засвоїти матеріали семінарських занять –50 балів. Мінімальний сумарний бал для допуску до підсумкового контролю з дисципліни – 25 балів.</p>			
<p>7. Політика курсу</p>				
<p>Політика курсу «Культурологія» передбачає перездачу усіх невиконаних завдань з даного курсу. Студенти, мають можливість самостійно вивчати предмет без присутності на лекції на платформі d-learn.pnu.edu.ua якщо навчання відбувається у формі он-лайн якщо в оф-лайн присутність обов'язкова. Програмний результат можна досягнути за допомогою певних завдань зокрема: підготовленої презентації, розв'язання тестів після засвоєння кожної лекції або підсумкового тесту, написання рефератів) кількість програмних результатів можливо 4-5, всі результати оцінюються в 100 бальній шкалі. У</p>				

випадку запозичених робіт, плагіату, виявів академічної недоброчесності (списування), недобропорядної поведінки в аудиторії викладач пропонує студентові повторно виконати необхідний вид роботи.

8. Рекомендована література

1. Новосад М.Г. Методичні рекомендації з курсу «Українська і зарубіжна культура». - Івано-Франківськ, 2009, - 56 с.
2. Новосад М.Г. Історія української культури: навчально-методичні рекомендації. – Івано-Франківськ, 2012, – 67 с.
3. Новосад М.Г. Лекції з історії української культури. - Івано-Франківськ, 2013, - 140 с.
4. Новосад М.Г. Культурологія: конспект лекцій. - Івано-Франківськ, 2009, - 120с.
5. Новосад М.Г. Культурологія: Навчально-методичні рекомендації – Івано-Франківськ, 2012,- 56 с.
6. Новосад М.Г. Культурологія: Лекції для дистанційного навчання. Івано-Франківськ, 2014,- 144 с.
7. Культурологія :Навч посіб. /Упоряд. С. Абрамович та ін. — К., 2007.
8. Культурологія : Навч. посіб./Упоряд.: О. Погорілий, М. Собуцький. – К., 2005.
9. Кашуба М . В. Історія української культури: Курс лекцій. – Л., 2011.
10. Культура і побут населення України: Навч. посіб. / Під ред . В . І. Наулко, Л Ф. Артюх. – К., 1993.
9. Культура українського народу: Навч. посіб. / В . М. Русанівський , Г . Д. Вервес, М . В. Гончаренко. – К., 1994.
10. Культурологія: історія і теорія світової культури ХХ ст.: Навч . посіб. / Під. ред. Л . І. Кормича, В . В .Багацького. – Х., 2003.
11. Марченко М . І. Історія української культури. З найдавніших часів до середини ХVІІ ст. – К., 1961.
12. Шейко В . М., Тишевська Л . Г. Історія української культури : Навч. посіб. – К., 2006.
13. Шевнюк О. Культурологія. — К., 2007.

Викладач:

М. Г. Новосад